

Εποχική γρίπη, COVID-19 στην
Ελλάδα
2019-20

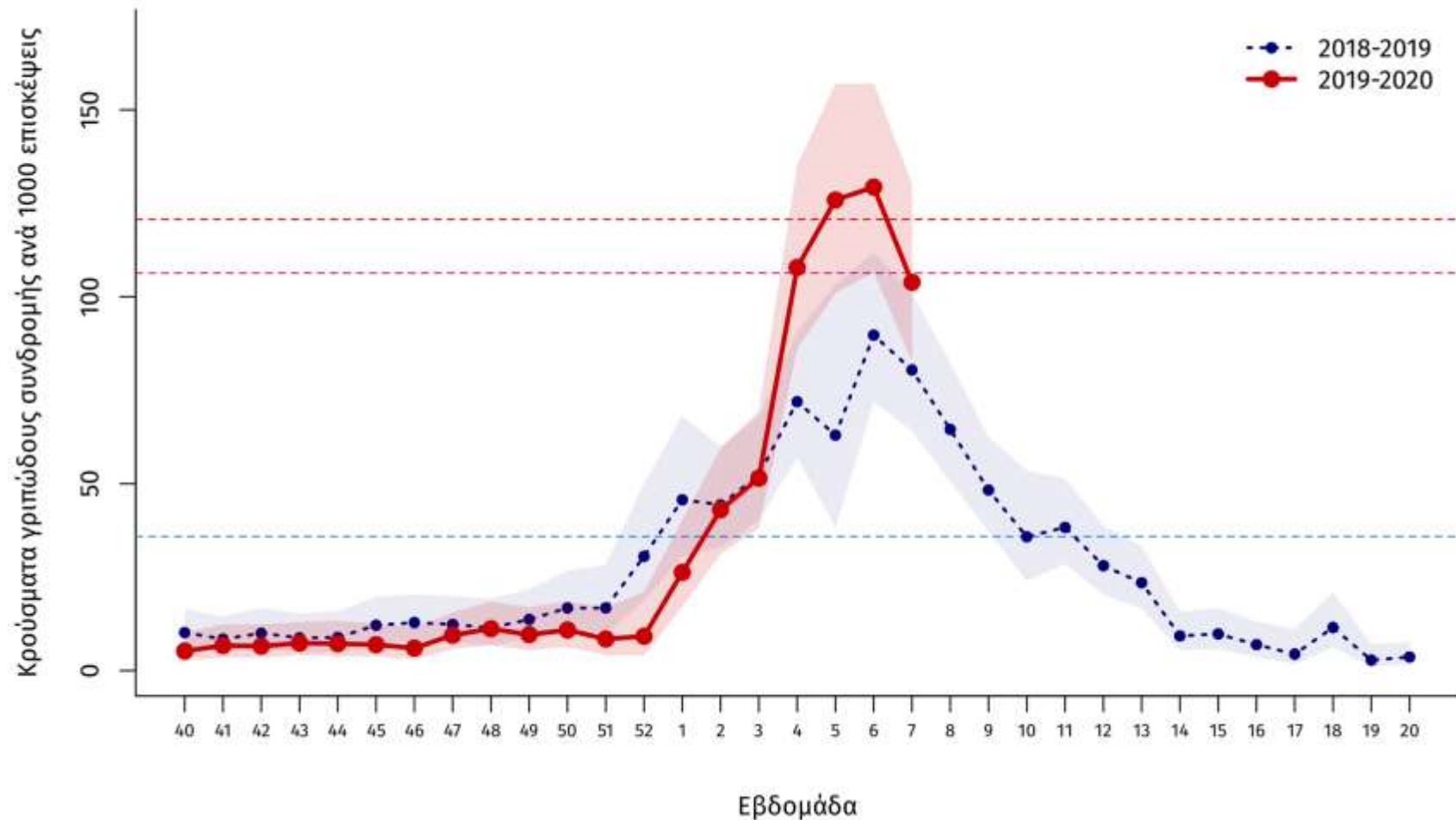
Δημήτρης Καφετζής
Καθηγητής Παιδιατρικής ΕΚΠΑ

Επιδημιολογική Επιτήρηση

- Η επιτήρηση της γρίπης για την περίοδο 2019 – 2020 σε Ευρωπαϊκό επίπεδο και στην Ελλάδα ξεκίνησε την εβδομάδα 40/2019 (30 Σεπτεμβρίου-06 Οκτωβρίου 2019) και θα ολοκληρωθεί την εβδομάδα 20/2020 (11–17 Μαΐου 2020)

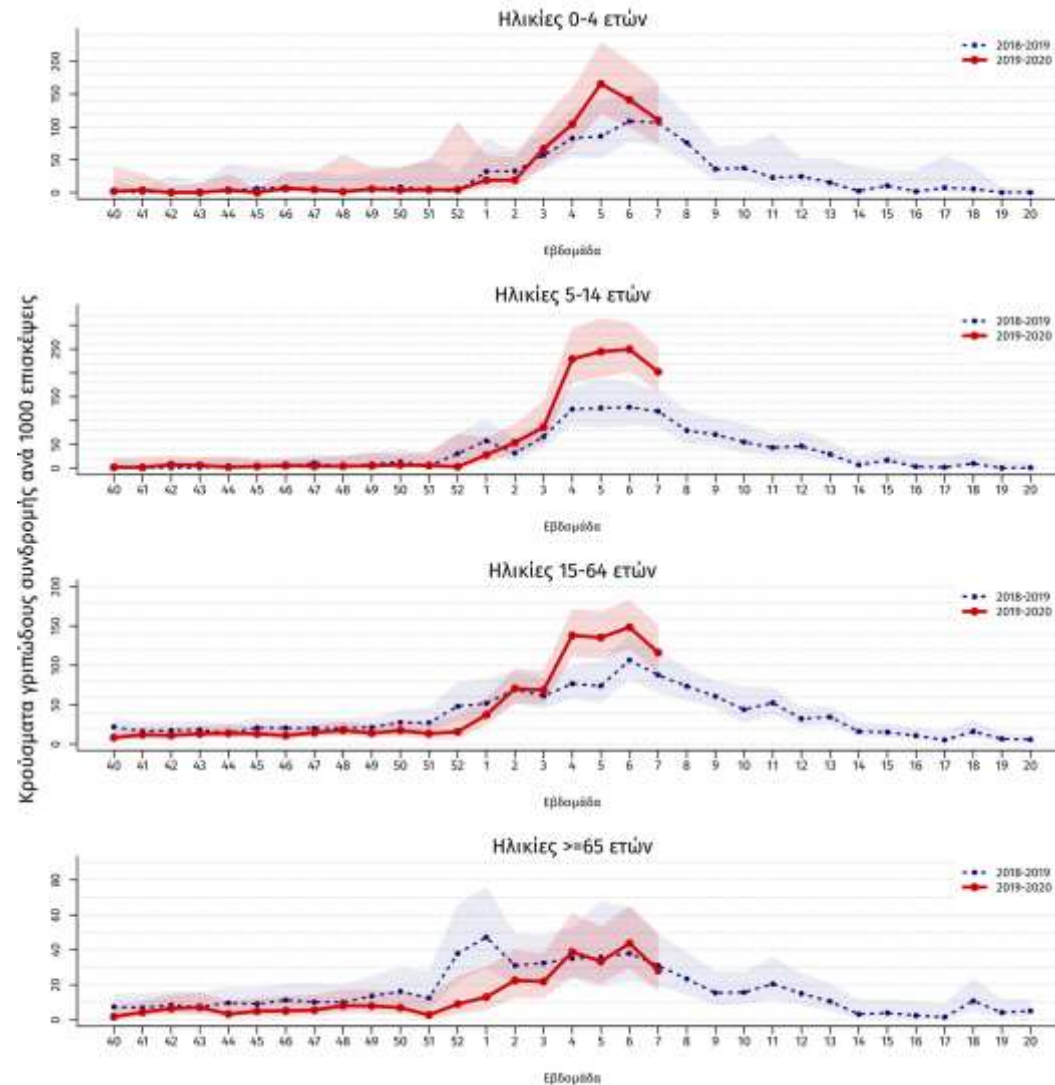
Διάγραμμα 1: Εκτίμηση αριθμού κρουσμάτων γριπώδους συνδρομής ανά 1.000 επισκέψεις, κατά εβδομάδα. Σύνολο χώρας, περίοδοι γρίπης: 2018-2019, 2019-2020

Η σκιασμένη περιοχή αντιπροσωπεύει τα 95% όρια εμπιστοσύνης των εκτιμήσεων
Μπορεί να υπάρξουν μικρές τροποποιήσεις της καμπύλης, δεδομένου ότι συνεχίζεται η αποστολή δεδομένων από τα δίκτυα sentinel και μετά την έκδοση έκθεσης

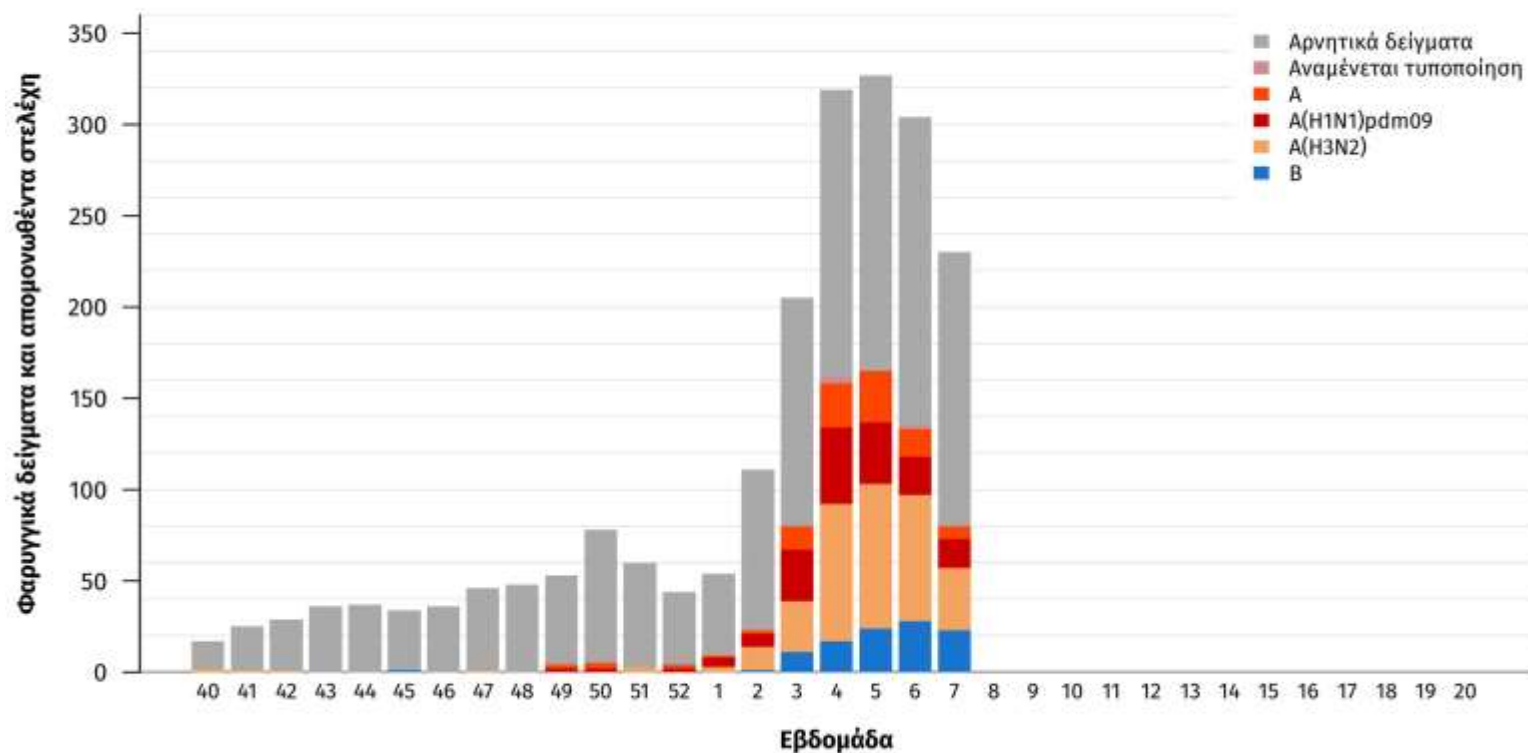
Διάγραμμα 2: Εκτίμηση αριθμού κρουσμάτων γριπώδους συνδρομής ανά 1.000 επισκέψεις, κατά εβδομάδα, ανά ηλικιακή ομάδα. Σύνολο χώρας, περίοδοι γρίπης: 2018-2019, 2019-2020

Κατά την εβδομάδα 7/2020 ο αριθμός των συμμετεχόντων ιατρών που απέστειλε κλινικά δεδομένα ανήλθε στους 145 και οι επισκέψεις για κάθε αιτία που αντιστοιχούν στους ιατρούς που δήλωσαν, ανήλθαν στις 13.028 στο σύνολο της χώρας

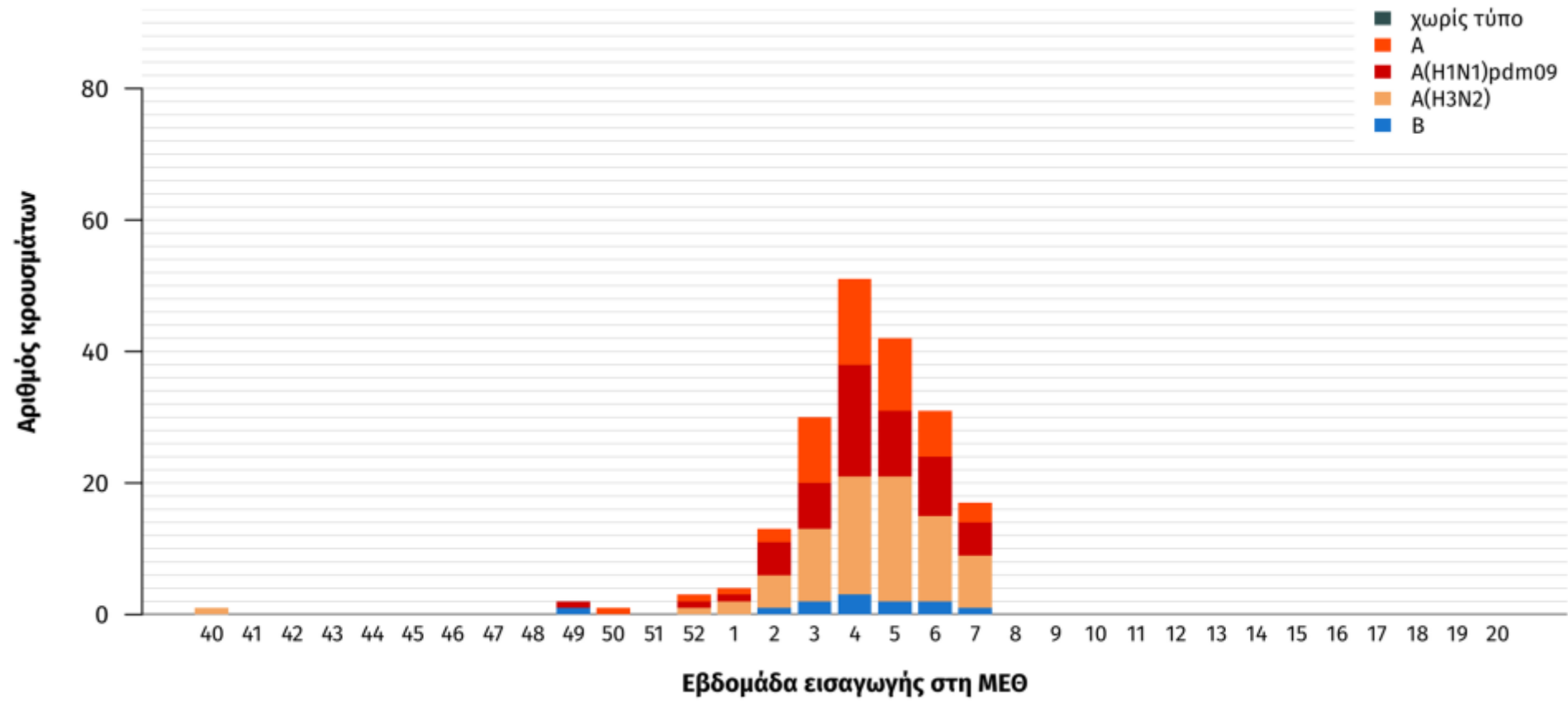

Διάγραμμα 3: Συνολικός αριθμός φαρυγγικών δειγμάτων και απομονωθέντα στελέχη ιού (Εργαστήρια Αναφοράς Γρίπης) Σύνολο χώρας, περίοδος γρίπης 2019 - 2020

Από την εβδομάδα 40/2019 έως και την εβδομάδα 7/2020 έχουν ελεγχθεί συνολικά 2093 κλινικά δείγματα, όλα από νοσοκομεία. Τα 676 (32,3%) εξ αυτών ήταν θετικά για ιούς γρίπης και ειδικότερα τα 571 (84,5%) ήταν τύπου A και τα 105 (15,5%) τύπου B. Τα 468 στελέχη τύπου A υποτυποποιήθηκαν, εξ αυτών τα 309 (66%) ανήκαν στον υπότυπο A(H3N2) και τα 159 (34%) στον υπότυπο A(H1N1)pdm09.

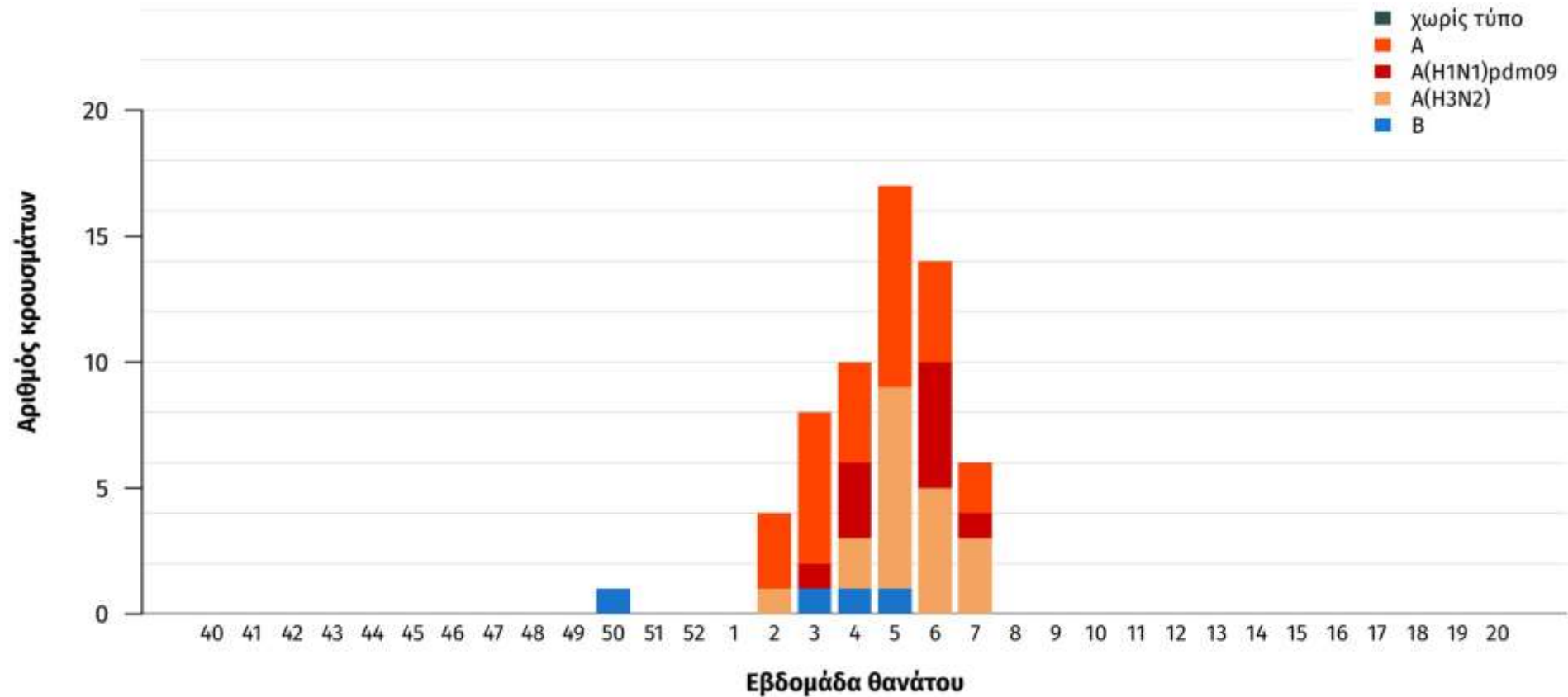
Διάγραμμα 4: Αριθμός εισαγωγών σε Μ.Ε.Θ. ανά εβδομάδα, Σύνολο Ελλάδας, εβδομάδα 40/2019 έως 7/2020 (10–16 Φεβρουαρίου 2020)
Συνολικός αριθμός δηλωθέντων κρουσμάτων έως 7/2020: 195

Πίνακας 1: Νοσηλευθέντες σε Μ.Ε.Θ και θάνατοι (σε Μ.Ε.Θ & εκτός Μ.Ε.Θ) από εργαστηριακά επιβεβαιωμένη γρίπη Ελλάς, εβδομάδα 40/2019 έως 7/2020

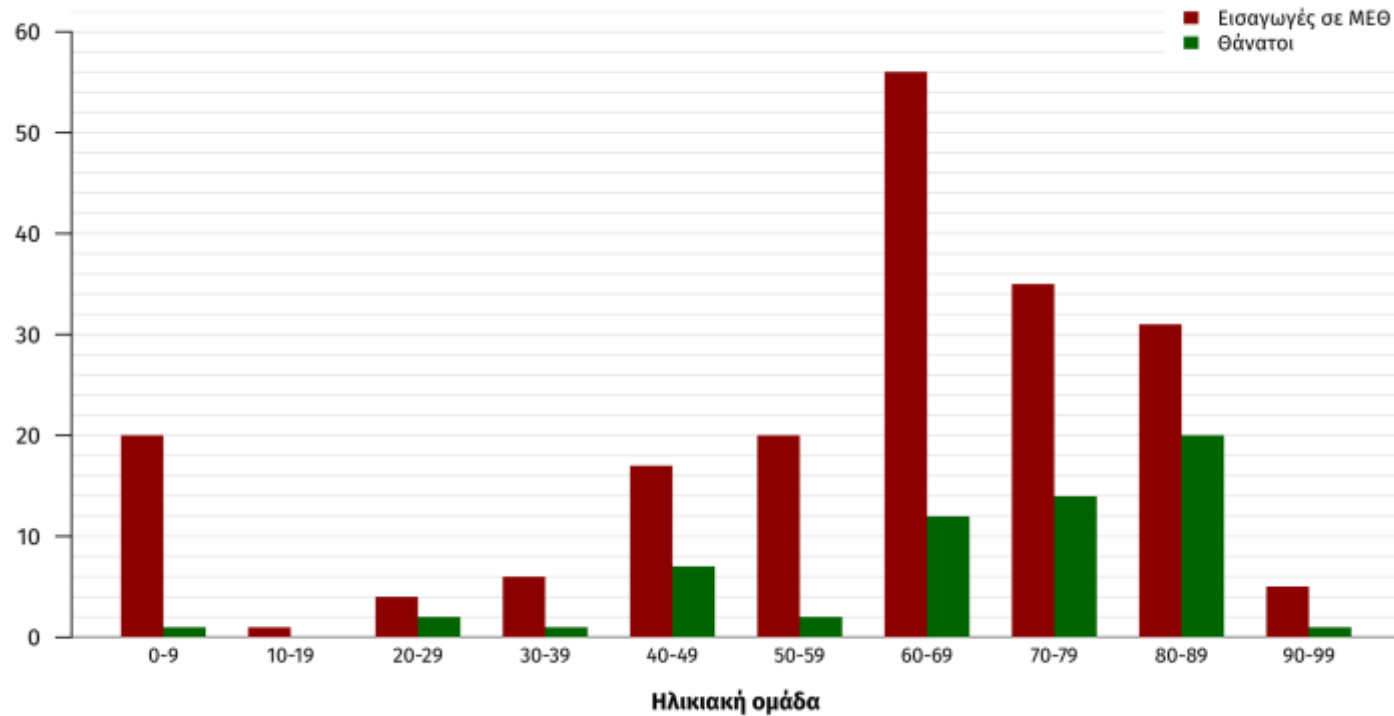
Νέα κρούσματα σε Μ.Ε.Θ. δηλώθηκαν την εβδομάδα 5 (27/1– 2/2/2020)	32
δηλώθηκαν την εβδομάδα 7 (10–16/2/2020)	17
Σύνολο νοσηλευθέντων σε Μ.Ε.Θ. έως 16/02/2020	195
Νέοι θάνατοι που δηλώθηκαν την εβδομάδα 5/2020 (27 Ιαν.– 02 Φεβρ. 2020)	15
Νέοι θάνατοι που δηλώθηκαν την εβδομάδα 7/2020 (10–16 Φεβρουαρίου 2020)	6
Συνολικός αριθμός θανάτων έως 02/02/2020	38
Συνολικός αριθμός θανάτων έως 16/02/2020	60

**Διάγραμμα 5: Αριθμός θανάτων (σε Μ.Ε.Θ. & εκτός Μ.Ε.Θ) ανά εβδομάδα, σε ασθενείς με επιβεβαιωμένη γρίπη
Σύνολο Ελλάδας, εβδομάδα 40/2019 - εβδομάδα 7/2020 (θάνατοι: 60)**

Διάγραμμα 6: Ηλικιακή κατανομή εισαχθέντων σε Μ.Ε.Θ. με επιβεβαιωμένη γρίπη και ασθενών που κατέληξαν σε Μ.Ε.Θ ή εκτός Σύνολο Ελλάδας, από εβδομάδα 40/2019 έως 7/2020

ΗΠΑ: Στοιχεία γρίπης 6ης εβδομάδας

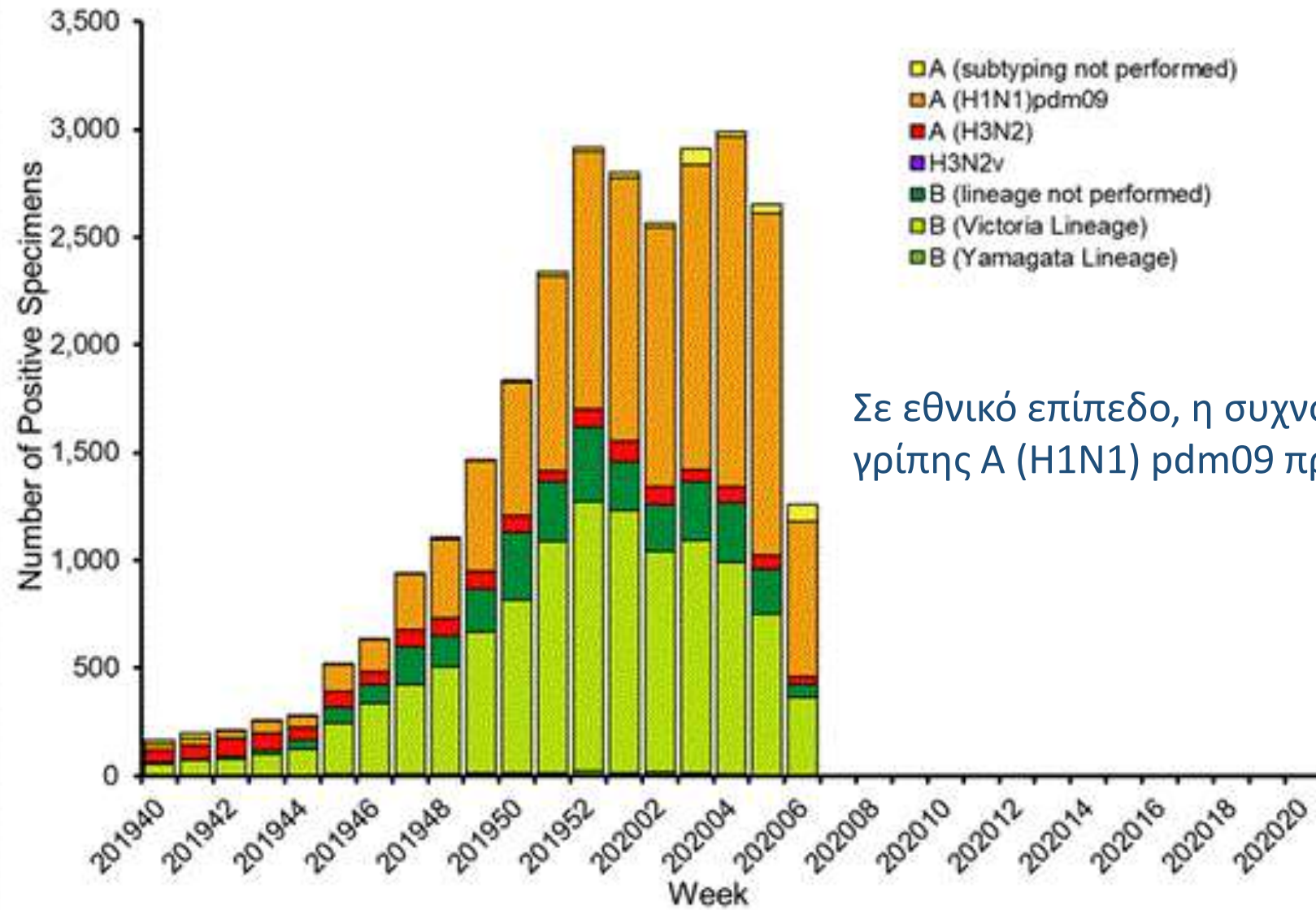
- Ασθενείς με ILI (influenza like illness) και εργαστηριακά δεδομένα παραμένουν αυξανόμενα
- Τα ποσοστά νοσηλείας παρόμοια με προηγούμενα χρόνια
- Αλλά, νόσησαν περισσότερα παιδιά και νεαροί ενήλικοι
- CDC κατέγραψε ~26 εκατομμύρια ασθενείς, 250.000 νοσηλείες και 14.000 θανάτους από τη γρίπη
- Ο εμβολιασμός παραμένει ο καλύτερος τρόπος πρόληψης της γρίπης και των επιπλοκών της
- Τα αντιικά φάρμακα αποτελούν σημαντικό συμπλήρωμα του εμβολιασμού
- > 99% των ιών γρίπης ευαίσθητοι στα τέσσερα εγκεκριμένα από το FDA αντιικά φάρμακα

Results of tests performed by clinical laboratories nationwide

	Week 6	Data Cumulative since September 29, 2019 (week 40)
No. of specimens tested	54,982	823,555
No. of positive specimens (%)	16,934 (30.8%)	155,014 (18.8%)
<i>Positive specimens by type</i>		
Influenza A	10,067 (59.4%)	67,285 (43.4%)
Influenza B	6,867 (40.6%)	87,729 (56.6%)

Αύξηση ιών A την τελευταία εβδομάδα που συνεχίζεται

Influenza Positive Tests Reported to CDC by U.S. Public Health Laboratories, National Summary, 2019-2020 Season

Σε εθνικό επίπεδο, η συχνότητα προσβολής από ιούς γρίπης A (H1N1) pdm09 προς B αυξάνεται

Αποτελεσματικότητα αντιγριπικού εμβολιασμού

1. Μείωση κινδύνου νόσησης μεταξύ **40% και 60%**
2. Μείωση κινδύνου νοσηλείας σε νοσοκομείο για επιπλοκές
  - Το φετινό εμβόλιο επικαιροποιήθηκε στα H1N1 και H3N2, ενώ τα δύο B/Victoria και B/Yamagata συστατικά παρέμειναν όμοια με του 2018-2019
  - Στα 10 τελευταία έτη, η αποτελεσματικότητα του εμβολίου κυμάνθηκε μεταξύ **60% την περίοδο 2010-2011** και **19% την περίοδο 2014-2015**
  - Θάνατοι από γρίπη σε παιδιά 2019 –2020 : 92
    - Β-ιοί : 62
    - Α-ιοί : 30

Αντιγριπικό εμβόλιο και φάρμακα

- Τρέχουσα περίοδος:
  - A/Brisbane/02/2018 (H1N1)pdm09-like virus
  - A/Kansas/14/2017 (H3N2)-like virus
  - B/Colorado/06/2017-like virus (B/Victoria/2/87 lineage)
  - B/Phuket/3073/2013-like virus (B/Yamagata/16/88 lineage)
- oseltamivir (Tamiflu® και γενόσημα),
- zanamivir (Relenza®)
- peramivir (Rapivab®)
- baloxavir marboxil (Xofluza®)

COVID-19

- Θα έχετε ακούσει ένα σωρό ειδήσεις για τον νέο ιό
- Αναφορές σε κορυφαία ιατρικά περιοδικά, ΜΜΕ, δημοσιογράφοι και κρατικοί αξιωματούχοι ρωτούν :

«μήπως πρόκειται για μια νέα ισπανική γρίπη;»

Αριθμοί και ποσοστά

- Όλες αυτές οι αναφορές εστιάζονται σε αριθμούς:
  - περιπτώσεων, περιόδους επώασης, ποσοστά μεταδοτικότητας, ποσοστά θνησιμότητας, βασικό αριθμό αναπαραγωγής (basic reproduction number)
- *Τι σημαίνουν αυτοί οι αριθμοί;*
- *Πώς συγκρίνονται με άλλες επιδημίες που έχουμε ζήσει;*
- *Πρέπει να ανησυχούμε ή να καθησυχάσουμε τους φίλους μας;*

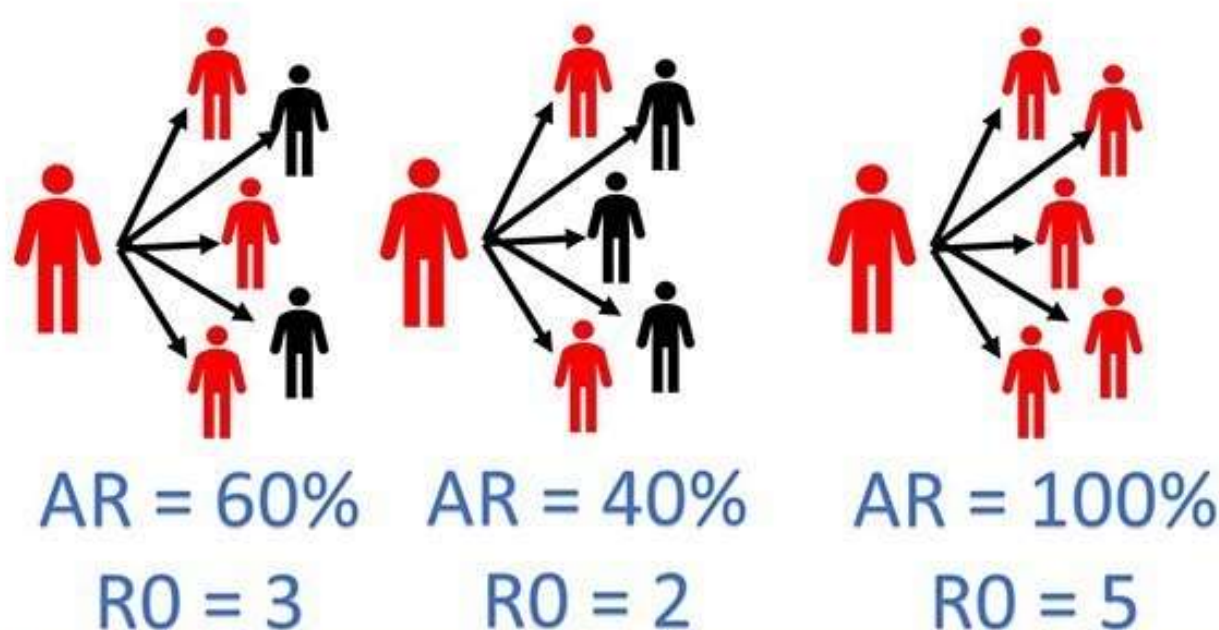
Βασικός αριθμός αναπαραγωγής (R0)

- Αυτό αντιπροσωπεύει τον μέσο αριθμό των ευπαθών ατόμων στα οποία ένα μολυσμένο άτομο θα μεταδώσει τη νόσο. **Σκεφθείτε το ως μεταδοτικότητα**

Παράμετροι του R0:

- Επιθετικότητα του ιού (το ποσοστό πιθανότητας μετάδοσης της νόσου σε δεδομένη επαφή)
- Αριθμός επαφών που θα έχει ο αποικισμένος, όσο φέρει τον ιό

Βασικός Αριθμός αναπαραγωγής (R0) = Ρυθμός Επιθετικότητας X Επαφές

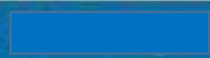
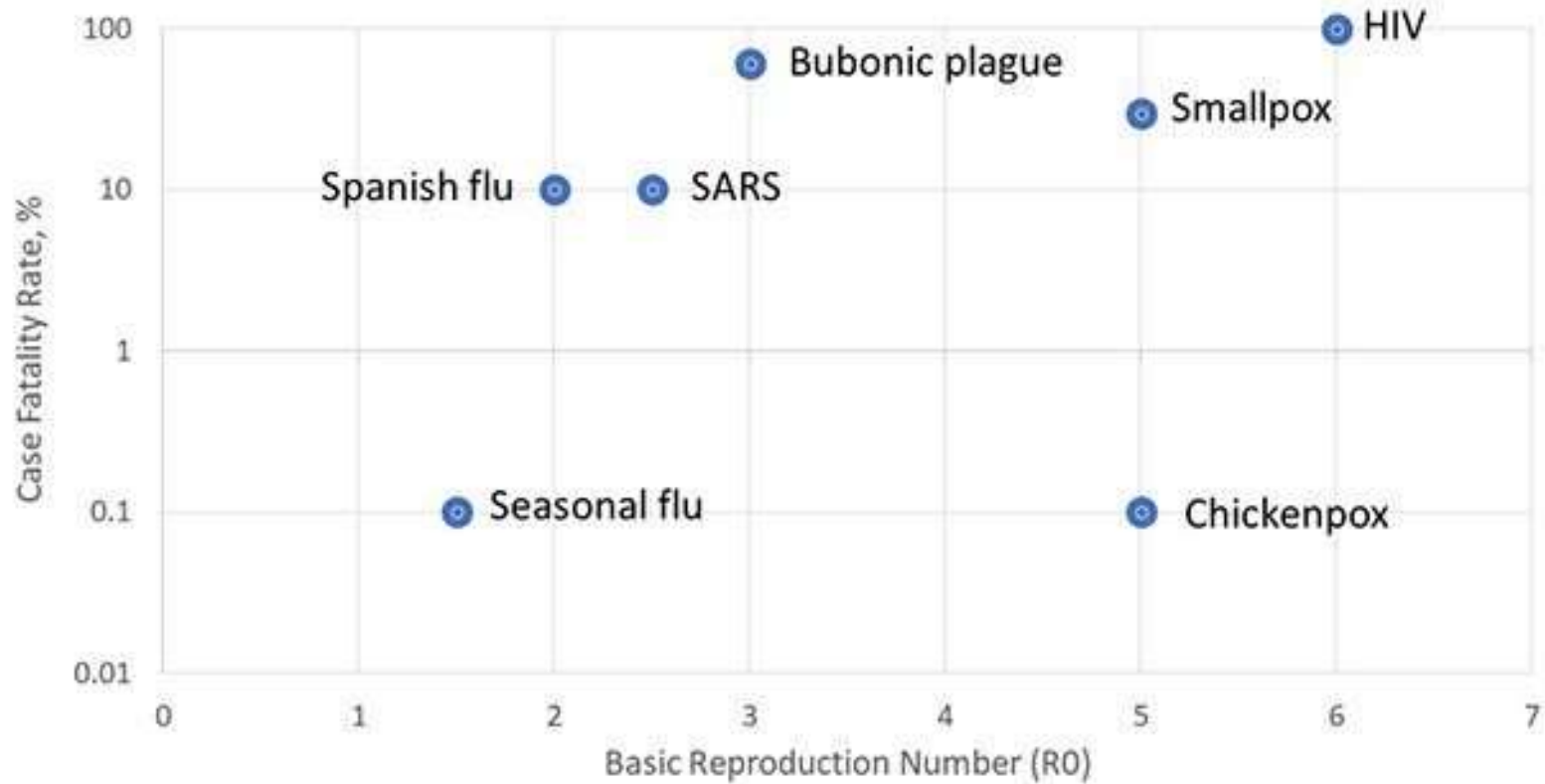
Απλή λογική

- **Εάν το R_0 είναι <1** , η λοίμωξη θα πρέπει να αυτοπεριορίζεται με την πάροδο του χρόνου
- **Εάν είναι >1** , οι περιπτώσεις θα συνεχίσουν να αυξάνονται
- Πχ. Η εποχική γρίπη έχει $R_0 \sim 1,5$
  - Η ισπανική γρίπη (1918-1919) είχε $R_0 = 2$
  - Η ανεμευλογιά έχει $R_0 \sim 5$
- **Παρατήρηση:** Το R_0 σαφώς δεν αποτελεί το μέγεθος του κατά πόσο καταστροφική θα είναι μια νέα επιδημική λοίμωξη, πχ.
  - Η ισπανική γρίπη σκότωσε 50 εκατομμύρια ανθρώπους το 1918
  - Η ανεμευλογιά με $R_0 = 5$ δεν σκότωσε ποτέ τόσους

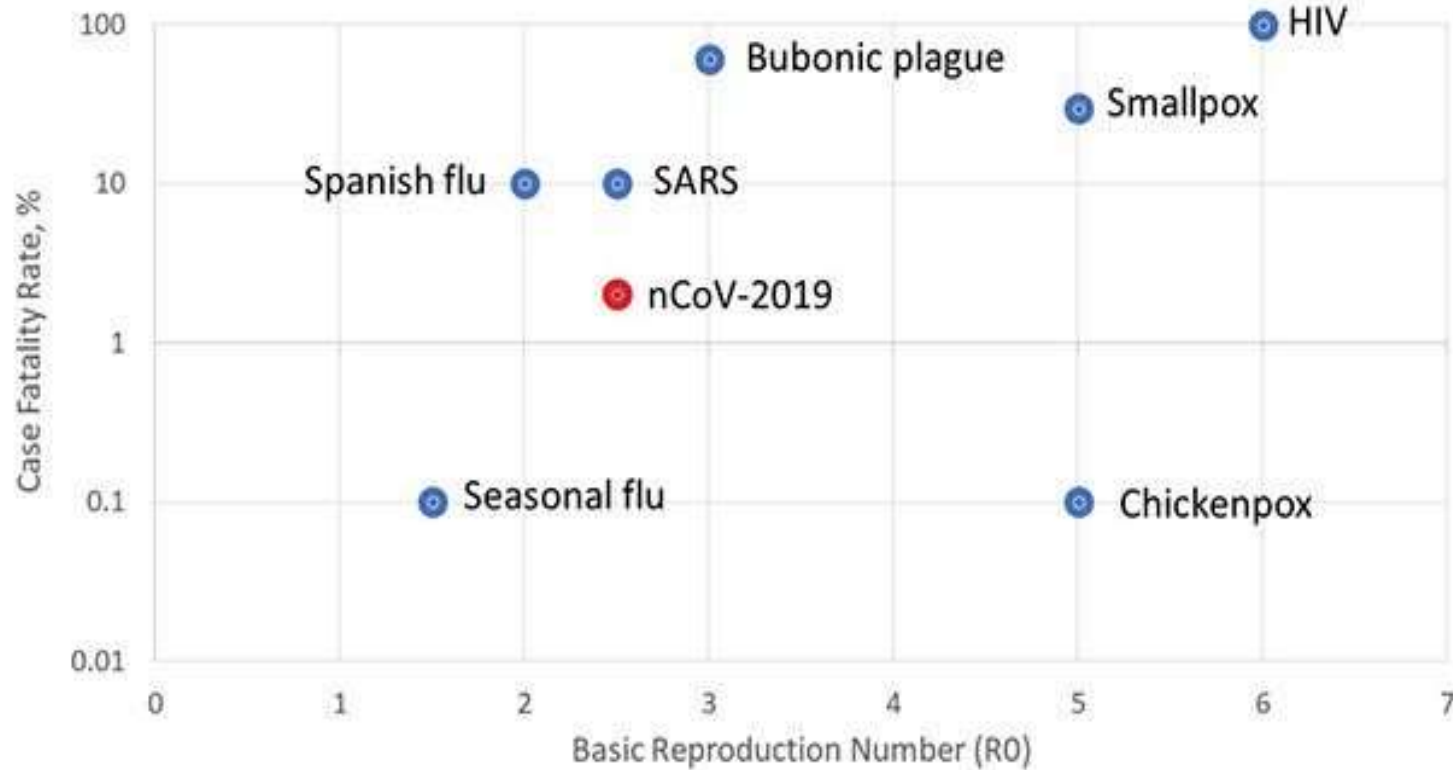
Προσθέστε τη θνητότητα από τη νόσο (ποσοστό παθόντων που θα πεθάνουν από τη νόσο)

- Ιστορικές αναφορές: Θνητότητα ισπανικής γρίπης ~ 10%
- Άρα, εάν επιθυμείτε την πρόβλεψη του πόσο καταστροφική θα είναι μια νέα επιδημία, οφείλετε να εξετάσετε τόσο **τον βασικό αριθμό αναπαραγωγής (R0)** όσο και τη **θνητότητα**
- Ευτυχώς, οι ιδιαίτερα θανατηφόρες επιδημίες δεν εξελίσσονται (μην ξεχνάμε ότι ένας νεκρός φορέας δεν μεταδίδει πια τη νόσο)
- Τρομακτικές εξαιρέσεις: Ο ιός HIV πριν από τη διάθεση θεραπείας: με R0 ~ 6 και θνητότητα σχεδόν 100%
- Η Ευλογιά με R0 ~ 5 και θνητότητα 30% (μη εμβολιασμένοι)
- Η Βουβωνική Πανώλης R0 ~ 3, θνητότητα χωρίς θεραπεία 60%

Μια εικόνα χίλιες λέξεις

Πού τοποθετείται ο νέος CoV-2019;

Τελικά ο CoV-2019 είναι σοβαρό πρόβλημα;

- Με $R_0 \sim 2,5$ και αναφερόμενη θνητότητα $\sim 2\%$, θα μπορούσε να είναι σημαντικό πρόβλημα
- Αυτό το 2% μάλλον είναι λάθος
- Θνητότητα = Αριθμός θανάτων $\div$ συνόλου αριθμού προσβληθέντων
  - Οι θάνατοι προφανώς καταγράφονται με ακρίβεια
  - Οι άρρωστοι συνήθως νοσηλεύονται
  - **Ο συνολικός αριθμός των προσβληθέντων δεν καταγράφεται: οι ασυμπτωματικοί, οι ελαφρά πάσχοντες δεν ελέγχονται**
- Εάν αυτό συμβαίνει, θα δούμε μείωση της θνητότητας με τη βελτίωση του προσυμπτωματικού ελέγχου

Τι μπορούμε να κάνουμε;

- **Μπορούμε να αλλάξουμε το R_0** αντιμετωπίζοντας τις δύο παραμέτρους:
  - **Αριθμό επαφών πάσχοντος:** απομόνωση και καραντίνα
  - **Ρυθμό επιθετικότητας του ιού:** φορώντας μάσκες, πλένοντας τακτικά τα χέρια και, βεβαίως, με εμβολιασμό
- Το πρόβλημα για τις παρεμβάσεις είναι ο εντοπισμός του πάσχοντος ή/και του φέροντος τον ιό
- Παραμένει ανοιχτό το ερώτημα αν η μετάδοση μπορεί να συμβεί σε ασυμπτωματική περίοδο
- Χρόνος επώασης ~ 5 ημέρες

Καταγράφονται νέες περιπτώσεις COVID-19

- Έως Τετάρτη 19/2 = 73.332 επιβεβαιωμένες παγκοσμίως (WHO)
- Κίνα = 72.528
- Εκτός Κίνας = 804 (25 κράτη)

Πόσο ακριβές το test;

- Ορισμένοι αμφισβήτησαν την ακρίβεια των στοιχείων που δημοσίευσε η κινεζική κυβέρνηση σχετικά με τον αριθμό περιπτώσεων και θανάτων
- Ανησυχίες για την ακρίβεια των εργαστηριακών εξετάσεων που χρησιμοποιούνται για την επιβεβαίωση της διάγνωσης
- Ο Δρ Li Wenliang* παρουσίασε βήχα και πυρετό μετά την εξέταση ασθενούς με τη λοίμωξη. Εισήχθη σε νοσοκομείο, το test ήταν αρνητικό για κορονοϊό αρκετές φορές, πριν τελικά διαπιστωθεί ένα θετικό αποτέλεσμα

*οφθαλμίατρος, που αναγνώρισε την επιδημία και επιπλήχθηκε από τις κινεζικές αρχές όταν προσπάθησε να προειδοποιήσει τον κόσμο